

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESETŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
hova az előfizetési összegek, valamint a
kéziratok küldendők.

Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszaadva.

TARTALOM. A dohánytőzsérek új egylete. — A fogyasztás többletének elmozdítása automaták által. — A főelárusítók viszonya a magy. kir. szab. Oszlástársaságok igazgatóságához. — Vegyesek. — Ajánlati hirdetésny.

A dohánytőzsérek új egylete.

A következőkben adjuk közzé azokat a röviden összeállított alapszabályokat, melyek hivatva lennének az újonnan alakítandó egylet célja s hivatása felől kellő felvilágosítást nyújtani. Magától értetődik, hogy az itt elősorolt adatok csak vázlata annak az épületnek, a melyet felállítani akarunk és egyelőre csak az az értékük, hogy a jelzett pontok a legközelebb összehívandó közgyűlésnek tanácskozása tárgyát képezik. Midőn tisztelt olvasóinknak ezen vázlatot bemutatjuk, reméljük, hogy azon tőzsérek, a kiket az újonnan létesítendő egylet létrejötte érdekel, bennünk az egyes pontok iránt táplált véleményükről értesítenek.

1. A m. k. dohánykísárusok országos szövetkezetének czíme alatt Budapest székhellyel egy egylet alakul.

2. Ennek a szövetkezetnek lehet tagja minden dohánykistőzsér és minden dohánykistőzsérnö, a ki Magyarország területén üzletet folytat.

3. A szövetkezet következő feladatokat teljesít:

a) a hivatás tisztességének emelését és az együvértartozandóság önértetének emelését;

b) egy syndikatus megalakítását, a mely hivatva volna a tőzséreket ingyenes jogképviselében részesíteni és azokat minden alkalommal a tőzsdeügyekben a pénzügyi hatóságnál költség nélkül képviselni;

c) egy hitelegyletnek felállítását, a mely viszonyosság alapjára fektetve, olcsó kölcsönt adni és a takarékoságot fejlesztve, a betéteket, úgy mint a postatakarékpénztárak, átvenni hivatva volna.

Hogy ha ezen szándék nehézségekbe ütköznék, akkor a szövetkezet gondoskodik arról, hogy egy már létező hitel-egylettel e tekintetben megállapodásra jusson;

d) a tőzsérek érdekeit olyképp képviselni, hogy a hivatásuk keretébe való és szükségesnek mutakozó újításokat megbeszélje s illetékes helyen előterjeszthesse.

4. A szövetkezet igazgatását ellátják:

a) az elnök és annak helyettese;

b) a 12 tagból álló választmány;

c) a felállítandó jogvédelmi syndikatus.

5. A tagsági díj alapítók részére évenkénti 12 koronában állapítatik meg, mely díj előleges negyedévi részletekben törlesztendő.

6. Alapítási díj fejében egyszer és mindenkorra 10 korona fizetendő.

A kistőzsérek országos szövetkezetének megalakítását célzó indító okok a most röviden körvonalozott pontokban foglaltaknak. Bár igenis szükséges, hogy alakításának sürgős szükségességét motiválva újra azokra visszatérjünk, a melyek a tőzsérek szövetkezését mint egyedüli eszközt megjelöljék s hivatva volnának azon nehézségeket és hiányokat elodáznai, a melyek a tőzséreket ez időszertint érik.

Mindenekelőtt azon körülményt kell konstatálnunk, hogy a tőzsérek hivatása ez időszertint a legcsekélyebb számban képes megelértesüket tevékenységük dacára biztosítani. Hogy ha nem is elfogadható, miként Magyarországon létező 42000 tőzsér kizárólag e hivatásából megélni tudna, mégis meg kell említenünk, hogy azok százaléka, a kiknél ezen eset előfordul, ez időszertint alig 1%-ot tesz ki, tehát oly elszomorító tény, hogy ezt bővebben megbeszélni fölösleges, mert maga a tény eléggé beszél. A dohánytőzsdeosztályt arra képessé tenni, hogy ennek hivatászerü teljesítése az illetőnek legalább kenyeret adjon, egyedül a szövetkezet volna hivatva, a mit annál könnyebben lehet elérni, mert e tekintetben az illetékes felsőbb helyen is teljes igyekezet mutatkozik ezen a téren javításokat eszközölni. Többi között látjuk, hogy a jelenlegi dohánytőzsdei viszonyok között van sok, ugy a hivatást, mint az egyesek érdekét károsító befolyás, a mely majdnem teljes veszedelemmé nőtte ki magát. Sem a közönség, sem a hatóságok, sem azon kereskedők, a kiknek ezikkeit a tőzsérek vételre kínálják, nem mutatnak a tőzsde iránt annyira érdeklődést, a mennyit az illető igényelhetne.

Röviden mondva, a dohánytőzsdét oly jelentéktelen üzletnek tekintik, hogy azt, a ki vezeti, nem is nézik egyenrangúnak a többi üzlettársakkal. Ennek folytán a dohánytőzsdért a közönség semmibe sem veszi, a hatóságok részéről pedig, a mint ezt utóbbi időben nem egy esetben tapasztaljuk, meg sem hallgatják és a mi a dohányzási eszközök és papírhüvelyek gyártásait illeti, azoknál a dohánytőzsdér oly kérvényeket vetetik, a kinek az áru megállapított ár mellett eladásra adatik, a nélkül, hogy az illető, kereskedő létére, mert ő is az, jogait érvényesíteni tudná.

A dohánytőzsdén, mint ilyen, kell hogy keresetképes legyen, kell hogy az ő hivatása figyelemre méltassék, kell hogy vele mint oly tényezővel számoljanak, a kinek mindenütt, a hol az ő érdeke ezt kívánja, beleszólhasson, tehát kell, hogy magának egy oly pozíciót biztosítson, a mely őt feljogosítja, hogy a többi hasonhivatásuakkal szemben egyenrangú legyen. És

hogy ezt elérhesse, csak egyetlenegy szer van s ez a szövetkezet, a mely az összes erőket magában foglalja. Az egyetemes nagy egész képes ugy a hivatásnak, mint az egyeseknek mindazt megszerezni, a mi eddig föle elvonatott. Mégis különös jelenség, a mely itt nyilvánul, hogy egy üzletág, a mely a legszorgalmasabban dolgozik, a mely a legcsekélyebb haszonnal kell hogy megelégedjék, semmi tekintetben elismerésre nem méltattatik. Míg ma is az az előítélet uralodik, hogy ezen hivatáshoz sem előkészület, sem vagyon, sem magasabb kvalifikáció nem szükséges. Ó mily alaptalanok ily állítások, s mily káros befolyással vannak azokra, a kik a m. k. dohánytermékekkel való kereskedést de facto olyannak tekintik, a milyennek lenni kellene, t. i. mint kicsinybeni elárusítást, a mely pontosan s rendszeresen kell hogy kezeltessek. Ezen felhívásunk tehát ilyen fajta kis-dohánytőzsérekhez van intézve. Az egylet esetleg nélkülözheti mindama elemeket, amellyek másképen gondolkodnak. A ki azonban a mi nézetünknek hódol és a ki hivatásának él, az sorakozzék zászlónk körül.

A fogyasztás többletének elmozdítása automaták által.

A szivarok és szivarkák tagadhatatlanul elsőrangú fogyasztási cikkek és bár szükségességük nyilván jelentkezik, mindamellett könnyen nélkülözhetők. Míg ellenben a tápezikkek sokkal nagyobb fontossággal bírnak, miután mint élelmi szerek nem nélkülözhetők, a mi a szivar és szivarkáknál nem az az eset. Az ember akkor gyűjt szivarra, a mikor van és a legszenvedélyesebb dohányzó is képes nélkülözni azt, akkor, hogy ha annak beszerzése nagyobb áldozatokba kerül. A kényelem a dohányzónál oly kiváló szerepet játszik, hogy a legritkább esetben látja el magát valaki nagyobb készlettel többre, mint egy pár órára vagy legfeljebb egy napra. Még a leggazdagabbak között is a legkevesebben tartanak otthon készletet, annál kevésbé létezik oly ember, a ki zsebében egész szivarkészletet hordana. Ezen körülmények ugylátszik voltak előbbi időkben a dohány-egyedáruság vezetőségére irányadók, a mennyiben egyfelől arról gondoskodtak, hogy lehetőleg sok tőzsde létesüljön, másfelől, hogy az éjjeli elárusításra meghatározott órák betartassanak, valamint vasár- és ünnepnapokon a tőzsdék nyitva legyenek.

Ezek az újabb kor vivmányai részint törvények, részint a szükség parancsolta higienikus intézmények által teljesen megváltoztattak. A törvények rendelik az üzletek vasárnapon való zárva tartását, míg a hatóság, mint a magán orvosok higienikus szempontból szigorúan tilt-

ják a 14 órán túli munkálkodást, beleértve az éjszakát is, miáltal a dohányzók kényelme mindenesetre sokkal korlátozottabb, és mennyiben az újabb dohányzó generáció nem ritkán az éjszakát nappallá változtatja és így a szivarokhoz nehezebben és sokkal drágábban jut. Az utcai és körüti közönség, a mely éjjel véletlenül nem a kávéházból vagy vendéglőből jön, ugy a szivarokat mint a szivarkákat nélkülözni kénytelen, tehát oly körülmény, a mely a fogyasztásra hátrányos körülményekkel jár.

Mily másképen alakulnak majd ezen körülmények, ha a szivarautomata az élénk forgalmu körutakon és utcákon éjnek idején működni fog.

Tegyük fel, hogy a főváros területén éjnek idején 300 automata állana a közönség rendelkezésére és ezek mindegyike naponta 50 koronát venne be, és esetben a fővárosban magában a napi fogyasztás 1500 koronát, egy évi fogyasztás pedig 450,000 koronát eredményezne, a mely összeg tényleg fogyasztási többletnek tekinthető, azon okból, mert a szivarok a szivarkákhoz könnyen lehetett jutni. De ez még mindig semmi. A vidéki városokban, a melyekben az új beállítással szivar és szivarkára szert tenni nem lehet, ezekben a többletfogyasztás még magasabb százalékban nyilvánulna. A vidéken tulajdonképen vasár- és ünnepnapok azok a napok, a melyeken fiatal és öreg, gazdag és szegény egyaránt a dohányzás élvezetét megkívánja. És éppen ezekben a napokon az elárúsítás akadályokba ütközik, a mennyiben ott ugy a városi, mint a rendőri közegek az üzletek nyitva tartását szigorúan ellenőrzik, miért is valódi megváltásként kellene üdvözölni azt az időpontot, a midőn a szivarautomata, a melynek működését ember meg nem gátohatja, üzembe helyeztetnék. Ezáltal azonban a mi átlagos számításunk szerint a fogyasztás évente legalább egy millió koronát eredményezne, tehát oly összeget, a mely jelenleg teljesen kárba vész.

Egyébként, hogy a többletfogyasztás szivarautomaták felállítása által eléretik, azt épúgy a szakemberek, mint egyszerű észjárású emberek elismerik. Ma az üzletművészet egyedül abban nyilvánul, hogy mindenkinek, a ki egy fogyasztási cikkre utalva van, azt neki lehetőleg kedvezőleg hozzáférhetővé s kényelmessé tegye, miután most az egész világ kényelmeire van berendezve. Régen elmúltak azon idők, a midőn az emberek más gondot nem ismertek, mint azt, hogy minden szükségletüket annak idején beszerezzék. Ma első sorban mindenki gondoskodik saját keresetéről s miután ez nem épen a legkönnyebb dolog s fáradságba kerül, a kevésbé szükséges dolgokat csak akkor szerzi be, ha tényleg rájuk szorult. Méltányosság nem követelheti, hogy a tőzsérek, bár a szükség erre való, egész éjszakákat áldozzanak és azt az egy pár órát is éberségnek szentelik. Tehát egész biztonsággal előre lehet mondani, hogy a vasárnap szünet behozatala a tőzszeviszonyokra nagy befolyással leend, ha a kívánt fogyasztási eredmény ezáltal eléretik. De magunknak a dohánytőzszeéreknek is megnyílik az a kilátás, hogy munkájuk nem lesz oly fáradságos, mint eddig s anyagi siker sem lesz kicsinylendő. A mi feltevésünk, mely szerint a többletfogyasztás a szivarautomatának első évbéli működését mérlegelve 1½ millió koronára előirányoztatott, könnyen megütné azt a számot, a mely mint nyereségtöbblet a tőzsérek javára esnék. Szóval, ezekre való tekintettel megérdemli a szivarautomata, hogy kedvezően fogadtassék.

Dr. Krull.

A főelárúsítók viszonya a magy. kir. szab. Osztálysorsjáték igazgatóságához.

A következőkben adjuk az említett szabályoknak kivonatát:

Az igazgatóság által a főelárúsítók részére eszközölnödő sorsjegy-átvétel mindenkor csak egy sorshuzásra történik, és sorshuzásról sorshuzásra megújításnak van alávetve, kölcsönös megegyező akaratnyilvánítás útján.

A megújítási sorsjegyek kiadása, illetőleg szétküldése rendszerint az előző köztály huzásának befejezése után történik. A sorsjegyek kiszolgáltatása előtt az előzőleg esedékessé vált egyenleg (saldo) az igazgatóságának kiegyenlített.

A főelárúsítók szigoruan kötelezettek a sorsjáték tekintélyét mindig és mindenben megővni, különösen pedig körleveleikben, levelezéseikben stb. minden tulzástól és nemtelen reklamtól tartózkodni, általában pedig a közönséggel szemben a legnagyobb előzékenységet tanusítani.

A főelárúsítók gondoskodni tartoznak arról, hogy az alélárúsítók, ill. a játékosok, az összes osztályok nyerő-sorsjegyeit nekik beszolgáltassák. E sorsjegyeket aztán a főelárúsítók számlajstrom kíséretében az igazgatóságának szolgáltatják be. Az igazgatóság e beszolgáltatástól teszi függővé a főelárúsítók követeléseinek kifizetését, — tekintettel lesz azonban esetleg előforduló rendkívüli körülményekre.

Az elárúsítók szigoruan kötelezettek a tervezet határozmányainak és jelen ügyviteli szabályoknak pontos betartására. Az igazgatóság esetleg kénytelen lenne pénzbüntetéssel, vagy az elárúsítói engedély (részbenei vagy egészben való) visszavonásával sújtani az oly elárúsítót, ki szabálytalanságok vagy visszaélést követne el, a sorsjáték tekintélyének megvédését célzó igazgatósági rendeletekkel szemben.

Vegyesek.

Személyi hírek. Graenzstein Béla pénzügyminiszteri államtitkár ur nyári utazásából a fővárosba visszaérkezett.

Az osztálysorsjáték sorsjegyeinek szaporítása. A mint értesülünk, az osztálysorsjáték sorsjegyeinek számát 2000 drbba akarják megszorítani. Mi ugyan közöljük e hírt, de nem hisszük, hogy a m. kir. pénzügyi miniszterium a sorsjegyek számának szaporítását megengedné. A hátrány, — mely ebből, ha ez valósulna s a sorsjegyek szaporítása megengedtetnék, a kisárusokra háromolna, — kiszámíthatatlan.

Egy gyakorlati intézkedés. A budapesti fő- és székvárosi m. kir. pénzügyigazgatóság mult napokban a ker. pénzügyi biztosok útján körrendeletet bocsátott ki a dohány-kistőzsdekre. Ezen körrendeletben értesíti a dohány-kistőzsdeket, hogy a «Hunnia» szivarka gyorsan nem készülhet s ez okból csak nagyon gyéren bocsátható forgalomba, tehát ezt a szivarkanemet mindaddig nélkülözniük kell, mig abból a megfelelő készlet elő nem állittatik. Mi ezen körrendelet tartalmát csak megnyugvással vehetjük tudomásul, mert arról tesz tanúságot, hogy a fő- s székvárosi m. kir. pénzügyigazgatóság Gászner kir. tanácsos pénzügyigazgató vezetése alatt éber figyelemmel kíséri mindama nehézségeket, a melyek a dohányelárúsítás terén jelentkeznek. Ebből az indokból is intézzük a mk. pü. igazgatóságához azon kérelmünket, miszerint intézkedni méltóztatassék, hogy a dohányraktár mindaddig, mig a Hunnia-szivarkából megfelelő készlete nem lesz, egyetlenegy dohány-nagy-tőzsérnek sem bocsásson készletet elárúsításra.

33893.
1898. IV.

Ajánlati hirdetés.

A deési m. kir. pénzügyigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy a felmondás folytán üresedésbe jött bethleni dohány nagyáruda kezelésének biztosítása végett írásbeli ajánlatok útján 1898. évi szeptember hó 28-án, d. e. 9 órákor ezen pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében versenytárgyalás fog tartatni. Az írásbeli ajánlatok 1898. évi szeptember hó 27-én, déli 12 óráig a pénzügyigazgatóság főnökének személyesen vagy posta útján benyújtandók.

Az ajánlat tárgyat csak a dohányforgalom után járó tőzsdij képezi. A jogositvány elnyerésére annak lesz kilátása, a ki a százalékokban kifejezendő legkisebb tőzsdij követeli. Az eddigi dohánynagyárud, ki egyszersmind a bélyeg- és váltóúrlapok eladását is 1 1/10 % tőzsdij mellett eszközölte, a dohánynagyáruda kezeléséért a közönséges anyag nagybani elárúsítása után 1 2/10 %, azaz egy egész kettő tized 1/10-lék tőzsdijt élvezett. A dohánynagyáruda 1897. évi nyersforgalma a nagyárud által kicsinyben eladott mennyiségén kívül a közönséges anyagot illetőleg 29645 frt 48 kr., bélyeg- és váltóúrlapokban 4672 frt és 30 krt tett ki. A nagyáruda kezelésével a bélyeg- és váltóúrlapok eladásának kötelezettsége 1 1/10 % eladási jutalék élvezetével van egybekötve. Az összes dohányanyag a kolozsvári m. kir. dohányraktárból lesz beszerzendő.

A vállalkozó a dohánynagyáruda kezelését 1898. évi november hó 1-én átvenni köteles, s már ezt megelőzőleg a fogyasztási viszonyoknak megfelelőleg 8 napi tartalék-készletet 900 frt értékben beszerezni, s folyton érintetlen teljesében fenntartani, ezenkívül a napi szükséglet igényelte anyagkészletet is beszerezni. A pályázók kötelesek bánatpénz fejében a fent megjelölt csonkithatlan dohányanyagkészlet értékének megfelelő 10% azaz 90 forintot (kilenczven) a deési m. kir. adóhivatalnál készpénzben vagy állampapirokban esetleg állami biztosítékul elfogadható más értékpapirokban, melyek azonban a tőzsdén jegyzet érték 20%-ának levonása mellett fogadtatnak el, püi letétbe helyezni, az arról szóló eredeti nyugtát a fenntebb meghatározott nap déli 12 óráig benyújtandó 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és sajátkezűleg aláírt ajánlataikhoz mellékelni és magát az így ellátott ajánlatot következő ezim alatt: «Ajánlat a Bethlen községben megürült dohánynagyáruda elnyerése iránt» a deési m. kir. pénzügyigazgatóság főnökének saját kezéhez beküldeni vagy átadni. Az ajánlatokban a követelésbe vett kezelési díj %-ban számmal és betűkben tisztán kifejezendő és az ajánlatokhoz egyuttal a magyar honosságát, a magyar nyelv tökéletes birását, polgári és vagyoni állását, továbbá az erkölcsi kifogástalanságot igazoló bizonylat, végül kereszt illetőleg születési levél is csatolandó.

Ajánlati minta. Alulírt késznek nyilatkozom a Bethlen községben a deési m. kir. pénzügyigazgatóság által alkalmasnak talált helyen a m. kir. dohánynagyárudát az előttem ismeretes e részben fennálló szabályrendeletek pontos megtartása mellett % szávoval % szávoval tőzsdij élvezete mellett elvállalni és a versenytárgyalási hirdetményben foglalt illetőleg abban felelített határozatoknak magamat feltevélenül alávetem. Kelt

A czimlapon. «A Bethlen községben megürült dohánynagyáruda átvételére».

Deésen 1898. augusztus 26.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Der neue Trafikanten-Verein. — Die Vermehrung des Consums durch den Zigarren-Automaten. — Die Klassenlotterie-Loose. — Vermischtes. — Briefkasten der Redaktion.

Der neue Trafikanten-Verein.

Im Nachstehenden veröffentlichen wir den Entwurf eines in aller Kürze zusammengefassten Statutes, welcher über den Zweck und die Ziele des neuzubegründenden Vereines Aufschluss geben soll. Selbstverständlich sind die hier angeführten Daten bloß die Umrisse des Gebäudes, welches errichtet werden soll, und besitzen dieselben vorläufig nur jenen Werth, wonach die einzelnen Punkte den Gegenstand der Berathung bei der demnächst einzuberufenden Versammlung bilden sollen. Indem wir nun unseren geschätzten Lesern diesen Entwurf unterbreiten, hoffen wir, dass diejenigen Verschleisser, welche das Zustandekommen des neuen Vereines interessirt, uns über die einzelnen Punkte ihre Meinungsabgabe mittheilen werden.

1. Unter dem Titel „Landesverband der k. ung. Tabak-Kleinverschleisser“ wird ein Verein begründet mit dem Sitze in Budapest.

2. Mitglied des Verbandes kann jeder Kleintrafikanter und jede Kleintrafikantin werden, die in Ungarn ihr Geschäft ausüben.

3. Der Verband stellt sich zur Aufgabe:

a) Die Hebung der Standesehre und die Förderung des Bewusstseins der Zusammengehörigkeit.

b) Die Errichtung eines Syndikates, welches den Verschleissern einen unentgeltlichen Rechtsschutz bieten und dieselben in allen Angelegenheiten, welche den Verschleiss betreffen, vor den Finanz-Behörden kostenlos vertreten wird.

c) Die Errichtung eines Kreditvereines, welcher auf Gegenseitigkeit beruhend, billige Darlehen ertheilen und die Sparsamkeit fördernd, Einlagen, gleich den Postsparkassen, übernehmen wird. Sollte diese Absicht auf Schwierigkeiten stossen, so wird der Verband dafür Sorge tragen, dass mit einer der bestehenden Kreditgenossenschaften ein darauf bezügliches Abkommen getroffen werden wird.

d) Die Interessen der Trafikanten in der Weise zu vertreten, dass die dem Berufe nützlich scheinenden Neueinrichtungen besprochen und kompetenten Ortes unterbreitet werden können.

4. Die Leitung des Verbandes besorgen:

a) der Präsident und dessen Stellvertreter;

b) der aus 12 Mitgliedern bestehende Ausschuss;

c) das zu errichtende juristische Syndikat.

5. Die Mitgliedsgebühr für Gründer wird mit 12 Kronen jährlich festgesetzt, welche Gebühr vierteljährig anticipando entrichtet werden muss.

6. Als Gründungstaxe sind 10 Kronen ein- für allemal zu entrichten.

Die Motive zur Begründung dieses Landesverbandes der Kleintrafikanten Ungarns kennzeichnen die in kurzen Umrissen hier bezeichneten Punkte. Gleichwohl ist es nothwendig, dass wir, um das dringende Bedürfniss der Errichtung desselben zu motiviren, nochmals auf jene Umstände zurückkommen, welche einen Trafikantenverband als einziges Mittel erscheinen lassen, die zahlreichen Mängel zu beseitigen, welche dem Berufe der Trafikanten dormalen anhaften.

Vor Allem sei hier des Umstandes Erwähnung gethan, dass der Trafikanten-Beruf derzeit nur dem allergeringsten Theil der Verschleisser die Möglichkeit bietet, bei seiner Beschäftigung den nothwendigen Unterhalt zu gewinnen. Ist es auch nicht anzunehmen, dass die in Ungarn existirenden 42.000 Verschleisser sämmtlich ausschliesslich von ihrem Berufe zu existiren vermögen könnten, so muss andererseits darauf hingewiesen werden, dass der Prozentsatz derselben, bei denen dies der Fall ist, derzeit kaum mehr als 1 Prozent ausmacht, eine Thatsache, die so betrübend ist, dass sie für sich selber spricht. Aus dem Trafikanten-Berufe wirklich einen solchen zu machen, einen Beruf, der zumindest einem nahmhaften Theil seiner Anhänger Brot verschafft, das soll die Aufgabe des neuen Vereines bilden, eine Aufgabe, die umso leichter zu erreichen ist, als auch hohen Ortes das Bestreben vorliegt, nach dieser Richtung hin Verbesserungen vorzunehmen. Des Ferneren erblicken wir in den dormaligen Verschleissverhältnissen eine solch' grosse Menge von, den Beruf, sowie den Einzelnen schwer schädigenden Einflüssen, die geradezu sich zu einer Kalamität herausgebildet haben. Weder das Publikum, noch die Behörden, noch jene Geschäftsleute, welche ihre Artikel in den Verschleisslokalen zum Verkaufe feil halten, bringen dem Verschleisser jenes Interesse entgegen, welches er beanspruchen kann und muss. Man hält, kurz gesagt, die Trafik für ein ganz nebensächliches Geschäft und denjenigen, der sie führt, keineswegs gleichwerthig mit jedem anderen Geschäftsmann. In Folge dessen wird der Verschleisser vom Publikum nicht geschätzt, von den Behörden, wie dies in letzter Zeit nicht selten der Fall war, nicht gehört und was die Fabrikanten von Rauchrequisiten und Papierhüllen betrifft, so gilt bei ihnen der Trafikant als ein Bote, dem man Waaren zum Verkaufe, zu einem festgesetzten Preise übergibt, ohne dass derselbe dabei seine Rechte als Geschäftsmann, der er auch ist, geltend machen könnte.

Der Trafikant, als solcher, will er erwerbsfähig gemacht werden, will er, dass sein Beruf respektirt werde, will er, dass man mit ihm als mit einem Faktor rechnet, der überall ein Wörtchen dreinzureden hat, wo es seine Interessen erheischen; er muss daran gehen, sich

eine Position zu erringen, die ihn gleichstellt mit allen anderen Berufsklassen. Um das zu vollbringen, gibt es nur ein einziges Mittel, und das ist der Verband, der sämtliche Kräfte in sich vereinigt. Ein geeinigtes, grosses Ganze vermag dem Berufsstande, sowie dem Einzelnen all das zu erobern, was ihm gegenwärtig vorenthalten wird. Ist es doch ein ganz besonderes Verhängniss, welches da obwaltet, indem gerade derjenige Beruf, der am fleissigsten arbeitet, der die geringsten Früchte einheimst, nach keiner Richtung hin einer Anerkennung theilhaftig wird. Noch heute gilt das Vorurtheil, dass man zu diesem Berufe weder Vorbildung, noch Vermögen, noch irgend welche Qualifikation zu besitzen braucht. O, wie grundfalsch sind solche Behauptungen und wie sehr schädigen sie Diejenigen, welche den Handel mit den k. ung. Tabakprodukten de facto als das betrachten, was er sein sollte, als einen Detailhandel, der in präziser, ordnungsmässiger Weise betrieben werden muss. Unser Apell richtet sich denn auch an diesen Theil der Kleintrafikanten. Der Verein kann auch füglich alle jene Elemente entbehren, die anders denken. Wer aber unseren Standpunkt theilt, wem der Beruf etwas gilt, der schaare sich um unsere Fahne!

Die Vermehrung des Consums durch den Zigarren-Automaten.

Zigarren und Zigaretten, ein Consumartikel ersten Ranges, sind trotz des Bedürfnisses, welches unstreitig vorhanden, gleichwohl leicht zu entbehren. Während andere Consumartikel, wie es zum Beispiel die Nahrungsmittel sind, für sich insoferne eine höhere Wichtigkeit beanspruchen dürfen, weil sie als Lebensmittel nicht entbehrt werden können, ist dies bei Zigarren und Zigaretten nicht der Fall. Man raucht eine Zigarre, wenn man sie hat, und selbst der leidenschaftlichste Raucher versagt sich den Genuss, wenn ihr Erlangen grössere Schwierigkeiten verursacht. Die Bequemlichkeit spielt sogar bei dem Raucher eine solch wichtige Rolle, dass er in den allerseltensten Fällen sich einen grösseren Vorrath anschafft, als für Stunden, oder höchstens einen Tag. Es gibt nur sehr wenige Leute, selbst unter den reichsten, die zu Hause ihren Zigarrenvorrath haben, ganz gewiss gibt es aber gar keinen Menschen, der einen Zigarrenvorrath bei sich in der Tasche trägt. Diese Umstände scheinen es auch gewesen zu sein, welche jede Tabakmonopol-Leitung dazu bewogen hatten, für möglichst viele Verschleissstellen einerseits, andererseits für die zum Verkaufe bestimmten Nachtstunden einzutreten, ferner auch für das Offenhalten der Trafiken an Sonn- und Feiertagen.

Das Alles hat nun die Neuzeit, theils durch Gesetze, theils, bestimmt durch die Nothwendigkeit hygienischer Massnahmen, gründlich geändert. Die Gesetze sprechen für das Sperrn der Geschäfte an Sonntagen, die hygienischen Massnahmen von Seite behördlicher und privater

Aerzte verbieten energisch eine tägliche Arbeitszeit von 14 Stunden einschliesslich des Abends, und was die Bequemlichkeit der Raucher betrifft, so leidet sie natürlich darunter, zumal die jüngere Raucherwelt nicht selten die Nacht zum Tage macht, und die Zigarren nur selten und viel theurer sich beschaffen kann. Die Passanten der Strassen und Gassen, welche in der Nacht nicht gerade aus einem Kaffee- oder Wirthshause kommen, müssen die Zigarre und die Zigarette gänzlich entbehren; ein Umstand, der auf den Consum seine sehr nachtheiligen Folgen ausübt.

Wie ganz anders jedoch dürften sich diese Verhältnisse gestalten, wenn der Zigarren-Automat in belebteren Strassen und Gassen während der Nacht funktionieren wird!

Nehmen wir an, dass im Bereiche der Hauptstadt in den Nachtstunden bloss 300 Automaten zur Verfügung des Publikums stehen werden und jeder dieser Automaten eine Losung von 50 Kronen erzielen wird, so ergibt diess für die Hauptstadt allein einen Mehrconsum von 15000 Kronen täglich oder pro Jahr eine Summe von 450,000 Kronen, welcher Betrag als faktischer Mehrconsum betrachtet werden kann, zumal derselbe bloss aus dem Grunde verbraucht wurde, weil die Zigarre oder Zigarette leicht erhältlich war. Doch das ist noch immer nicht alles. In den Provinzstädten, wo unseres Erachtens nach, die Zigarre und Zigarette nicht selten nach Eintritt der Dunkelheit entbehrt werden muss, kann füglich auf einen weit höheren, verhältnissmässigeren Prozentsatz des Mehrconsums gerechnet werden. Die Sonn- und Feiertage in den Provinzorten sind ja bekanntlich jene Tage, wo Alt und Jung, Reich und Arm, sich dem Genusse der Zigarre hingibt. Der Verkauf derselben stösst insofern stark auf Hindernisse, nachdem dort die städtischen und polizeilichen Behörden das Offenhalten der Geschäfte mit der grössten Strenge verfolgen, und es könnte als eine wahre Erlösung gelten, wenn der Zigarren-Automat, dessen Thätigkeit kein Mensch hindern kann, in Funktion treten würde. Dadurch würde aber, unserer approximativen Schätzung nach, abermals ein Consum von zumindest einer Million Kronen jährlich erzielt werden, eine Summe, die gegenwärtig ganz entschieden verloren geht.

Der Mehrconsum durch den Zigarren-Automaten ist übrigens von Fachleuten und Laien längst beurtheilt und anerkannt worden. Die Geschäftskunst von heute besteht lediglich darin, es allen, bei einem Consumartikel beteiligten Personen bequem zu machen, nachdem auch alle Welt bequemer geworden ist. Die Zeiten sind längst vorüber, wo die Menschen keine andere Sorgen kannten, als die, sich rechtzeitig alles Nöthige anzuschaffen. Man sorgt heute in erster Reihe für seinen eigenen Erwerb, und da dieser bekanntlich erkämpft werden muss, so resultirt hieraus, dass man sich Dinge, welche der Kurzweil oder dem oberflächlichen Genusse dienen, nur dann anschafft, wenn sie gebraucht werden. Billigerweise kann es jedoch nicht verlangt werden, dass die Verschleisser auch die Nächte opfern, um den Consum zu fördern, wie es auch ein Gebot der Nothwendigkeit erheischt, dass diese einige Stunden in der Woche der Ruhe pflegen.

Mit Bestimmtheit lässt sich daher voraussetzen, dass mit Einführung des Automaten ein mächtiger Umschwung auf dem Gebiete des Verschleisswesens insofern eintreten werde, als der Consum den wünschenswerthen Umfang dadurch zu erreichen vermag. Aber auch für die Verschleisser selbst eröffnet sich dadurch die frohe Aussicht, dass ihre Thätigkeit nun nicht mehr so anstrengend sein werde, wie bis-

her, wie auch die materielle Bedeutung nicht zu unterschätzen ist. Unser Prognostikon, welches schon im ersten Jahre der voraussichtlichen Thätigkeit des Automaten einen Mehrconsum von ca. 1 1/2 Millionen Kronen profezeit, dürfte die Ziffer leicht ergeben, welche dadurch für die Kleinverschleisser als Mehrverdienst resultiren dürfte. Im Grossen und Ganzen darf dem Zigarren-Automaten, schon mit Rücksicht darauf, ein freundlicher Empfang gesichert sein.

Dr. Krull.

Die Klassenlotterie-Loose.

Das hier erscheinende Fachblatt die «Klassenlotterie», welches auf unsere beiden jüngsten Artikel Bezug nimmt, veröffentlicht in Nachstehendem die folgenden Bestimmungen, welche für die Hauptverschleisser in Kraft bestehen:

«Die Zuteilung der Loose seitens der Direction an die Hauptcollecteure gilt nur immer für eine Lotterie, und bedarf von Lotterie zu Lotterie der Erneuerung durch beiderseitige übereinstimmende Willenskundgebung.

Die Ausgabe, resp. Versendung der Erneuerungs-Loose geschieht gewöhnlich nach beendeter Ziehung der Vorklasse. Vor Aushändigung der Loose muss der vorher fällig gewesene Saldo der Direction entrichtet sein.

Es wird den Hauptcollecteuren zur strengsten Pflicht gemacht, das Ansehen der Lotterie stets zu wahren, speciell in ihren Veröffentlichungen, Correspondenzen u. s. w. jede Übertreibung, sowie unwürdige Reclame zu unterlassen überhaupt dem Publikum in coulantester Weise entgegen zu kommen.

Die Hauptcollecteure haben dafür Sorge zu tragen, dass ihnen von den Untercollecteuren, resp. Spielern die Gewinnlose aller Klassen eingeliefert werden, und haben solche ihrerseits mit Nummernverzeichniss versehen, der Direction einzuliefern. Die Direction macht von dieser Einlieferung die Auszahlung der Guthaben der Hauptcollecteure abhängig, wird jedoch hierbei besonderen Umständen Rechnung tragen.

Den Collecteuren wird die genaue Befolgung der Plan-Ausführungs-Bestimmungen und dieser Regulativ-Vorschriften zur Pflicht gemacht. Die Direction würde gezwungen sein, durch Conventionalstrafen, sowie theilweise oder gänzliche Entziehung der Collectur, Missbräuchen und Zuwiderhandlungen gegen ihre zum Schutze des Ansehens der Lotterie gegebenen Verordnungen entgegen zu treten.»

Diese Bestimmungen bestätigen in ihrer Gänze vollständig alldas, was wir über den dermaligen Verschleiss der Loose gesagt haben. Schon Punkt 1 besagt ganz deutlich, dass die Zuteilung der Loose nur immer für eine Ziehung gültig ist und dass die Erneuerung des Verhältnisses zwischen der Direction und den Verschleissern von der Ersteren abhängt. Dieser Punkt ist es denn auch, der unser Misstrauen erweckt, indem diese wichtigste der Verschleissverfügungen in den Händen der Klassenlotteriedirection gelegen ist, welche damit schalten und walten kann, wie es ihr gerade beliebt. Wir werden aber auch dadurch nicht minder beunruhigt, wenn auch das genannte Fachblatt versichert, dass ein Fall, wie der von uns geschilderte, bisher nicht vorgekommen ist. Die Thatsache, dass ein solcher vorkommen kann, genügt uns vollständig, um eine Frage auf gesetzlichem Wege gelöst zu sehen, die eine Lebensfrage der Verschleisser bedeutet und über die man nicht einfach zur Tagesordnung schreiten kann. Im Uebrigen glauben wir nicht fehl zu gehen, wenn wir annehmen, dass die Ab-

nehmer grosser Quantitäten Klassenlose, wie es die Bankhäuser und die aus Deutschland gekommenen Loosen-Händler sind, den Bezug ihres ganzen Quantums Loose für zumindest eine Anzahl von Jahren gesichert haben. Ist dies der Fall, nun dann haben auch alle anderen Verschleisser, welche 2—300 Stück Loose beziehen, dieselben Rechte zu beanspruchen, und wir sehen nicht ein, warum gerade bei diesen Leuten, die zumeist Gross- und Kleintrafikanten sind, eine Ausnahme gemacht wird. Wie es scheint, beliebt man von der falschen Ansicht auszugehen, dass die Verleihung des Privilegiums zum Betriebe des Klassenlotterie-Geschäftes der Verpflichtung enthebt, den Verschleissern irgendwelche Konzessionen zu machen. Wir für unseren Theil haben im Finanz-Ministerium immer das Gegentheil gehört, und aus dem Grunde erwarten wir auch von dieser Stelle, dass der erwähnte Punkt in den Verschleissvorschriften in solcher Weise geändert werde, indem den Gross- und Kleinverschleissern der Bezug ihrer Loose für die ganze Dauer der Klassenlotterie vollständig gesichert werde.

Vermischtes.

Personalien. Herr Staatssekretär *Béla Graenzstein* ist von seiner Sommerreise nach der Hauptstadt zurückgekehrt.

Die Vermehrung der Klassen-Loose. Wie wir vernehmen, soll die Absicht vorliegen, die Anzahl der Klassenlotterie-Loose um 20,000 Stück zu vermehren. Wir registriren diese Mittheilung, bezweifeln jedoch, dass das k. ung. Finanzministerium vorläufig in eine Vermehrung der Loose willigen wird. Die Nachteile, welche sich für den Kleinverschleiss hieraus ergeben würden, wären unberechenbar, im Falle sich diese Mittheilung bewahrheitet und dem Wunsche nach Vermehrung Folge gegeben würde.

Eine praktische Verfügung. Die hauptstädtische k. ung. Finanz-Direction erliess dieser Tage ein Circular, welches an die Kleintrafikanten der Hauptstadt gerichtet war und diesen auch vermittelt der Finanz-Commissariate zugestellt wurde. In dem Circular wird mitgetheilt, dass die Hunnia-Zigarette nicht flott angefertigt werde, dass dieselbe in Folge dessen nur spärlich in den Verkehr gelangen kann und dass die Kleintrafikanten daher diese Zigaretten insolange entbehren müssen, bis ein genügender Vorrath vorhanden sein wird. Wir unsererseits nehmen den Inhalt dieses Circulars mit Befriedigung zur Kenntniss, weil er beweist, dass die hauptstädtische k. ung. Finanz-Direction unter der Leitung des Finanz-Directors Gassner ein wachsames Auge für alle Zwischenfälle hat, welche sich auf dem Gebiete des Tabakverschleisswesens ereignen. Aus dem Grunde richten wir auch die Bitte an die genannte Finanz-Direction, sie möge nur noch veranlassen, dass das Tabak-Magazin bis zu jenem Zeitpunkte, wo ein genügender Vorrath der Hunnia-Zigaretten vorhanden sein wird, keinem einzigen der Grosstrafikanten geöffnet werde.

Briefkasten der Redaktion.

Herrn L. M. in Ny. Die fragliche Angelegenheit befindet sich im Stadium der Unreife. Wir werden darauf seinerzeit zurückkommen.

Herrn F. Sch. in L. Der Finanz-Commissär erhält seine Direktive von der Finanz-Direction. An diese haben Sie sich also zu wenden und nicht an das Ministerium.